

ÕIGUSKANTSLER

Hr Haldo Oravas
vallavanem
Viimsi Vallavalitsus
info@viimsivv.ee

Teie 31.12.2009 nr 7-1/3383
Õiguskantsler 11.01.2010 nr 7-8/091798/0907968

Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks

Lugupeetud härra vallavanem

Täna Teie ametkonda koostöö eest kontrollkäigu ettevalmistamisel ja läbiviimisel.

Kontrollkäik Viimsi Vallavalitsusse toimus 11.12.2009. Soovisin kontrollkäigu raames saada ülevaadet, kas ja kuidas järgib Viimsi Vallavalitsus isikute pöördumistele vastamisel põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava

Tutvunud menetluse aluseks olnud asjaolude ja asjakohaste õigusaktidega, asun seisukohale, et Viimsi Vallavalitsus ei ole mitmetel kontrollitud juhtudel isikute pöördumiste menetlemisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

Järgnevalt selgitan Teile, kuidas viidatud seisukohale jõudsin.

I Faktiliste asjaolude lühikirjeldus

1. Kontrollkäik Viimsi Vallavalitsusse toimus 11.12.2009 omaalgatuse korras õiguskantsleri seaduse §-de 33 ja 34 alusel.
2. Kontrollkäigu raames tutvuti Viimsi valla dokumentide loetelu alusel valitud vallavalitsuse 2009.aasta asjaajamistoimikutega ning kontrolliti, kas ja kuidas on vallavalitsus isikute pöördumistele vastamisel järginud põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtet ja hea halduse tava.

II Õiguslik hinnang

3. Enne, kui annan hinnangu Viimsi Vallavalitsuse tegevusele isikute pöördumistele vastamisel, selgitan järgnevalt isiku pöördumisele vastamise põhimõtteid.
4. Põhiseaduse (edaspidi PS) §-st 14 tuleneb igäihe õigus korraldusele ja menetlusele. Selle üheks osaks on isiku õigus heale haldusele¹. Õigus heale haldusele hõlmab mitmeid olulisi alapõhimõtteid, millest haldusorganid peavad oma igapäevatöös juhinduma – seaduslikkus,

¹ RKPJKo 17.02.2003, nr 3-4-1-1-03, punktid 12 ja 16: "Kuigi PS § 14 on sõnastatud objektiivselt, tulenevad sellest sättest ka subjektiivsed õigused, sh üldine põhiõigus korraldusele ja menetlusele [...] Euroopa õigusruumis tunnustatud põhimõtete analüüs viib järeldusele, et PS-st tuleneb isiku õigus heale haldusele, mis on üks põhiõigustest."

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

eesmärgipärasus, läbipaistvus, isikute kaasamine ja ärakuulamine, otsuste põhjendamine, viisakus ja abivalmidus, menetluse toimumine mõistliku aja jooksul jne. Kokkuvõtlikult peab haldusorgan käituma isikusõbralikult kõige laiemas mõttes. Olulisemad hea halduse põhimõtted on koondatud haldusmenetluse seadusesse (edaspidi HMS).

5. Õigust korraldusele ja menetlusele täpsustab ka näiteks PS § 44 lg 2, mis kohustab avalikku võimu andma isiku nõudel teavet avaliku võimu tegevuse kohta. Avaliku teabe seadus (edaspidi AvTS) täpsustab PS §-st 44 tulenevat infovabaduse põhiõigust, reguleerides riigivõimu teostamise läbipaistvust. PS § 46 näeb ette igaihe õiguse pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamist reguleerib märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadus (edaspidi MSVS). Muu taotluse menetlemist ja sellele vastamist reguleerib HMS. Kuna HMS on üldseadus ning märgukirjale, selgitustaotlusele ja teabenõudele vastamine on olemuslikult haldusmenetlus toimingu sooritamisel, siis kohaldatakse ka neile vastamisel täiendavalt haldusmenetluse seaduses sätestatud niivõrd, kui võrd neis eriseadustes ei ole sätestatud teisiti (MSVS § 1 lg 2, AvTS § 2 lg 3).

6. Pean oluliseks rõhutada, et eeltoodud põhiseaduse normidest ei tulene mitte üksnes isiku õigus pöörduda avaliku võimu poole, vaid ka avaliku võimu kohustus isiku pöördumistele vastata – ükskõik, kas positiivselt (nt teade menetluse alustamise kohta, isiku teavitamine positiivsest otsusest vms) või negatiivselt (nt teade mingil põhjusel mitte menetlemise kohta). Seejuures peab tulenevalt haldustegevuses kehtivast uurimispõhimõttest ametnik isikult pöördumise saamisel selgitama välja isiku tegeliku tahte², tõlgendama seda heauskselt ning sõltumata sellest, kuidas isik on oma pöördumise pealkirjastanud (märgukiri, avaldus, kaebus, taotlus, teabenõue vms), lahendama selle pöördumise sisu ja isiku tahet arvestades ning seaduses ette nähtud menetluskorda järgides.

7. Mõistagi saab avaliku võimu asutus või organ inimese pöördumisele vastamisel tegeleda üksnes tema pädevuses olevate küsimustega. Viimane ei tähenda siiski seda, et kui mingi küsimuse lahendamine ei kuulu asutuse või organi pädevusse, siis võiks jätta pöördumisele vastamata. Sellisel juhul tuleb selgitada, kelle poole isik peaks pöörduma, või edastada pöördumine pädevale asutusele või organile sellest isikut teavitades (vt ka nt MSVS § 5 lõiked 3 ja 4, HMS § 15 lg 4).

8. Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 6 lg 1 sätestab omavalitsusüksuse ülesanded ja pädevuse. Nii on omavalitsusüksuse ülesandeks korraldada antud vallas või linnas sotsiaalabi ja -teenuseid, vanurite hoolekannet, noorsootööd, elamu- ja kommunaalmajandust, veevarustust ja kanalisatsiooni, heakorda, jäätmehooldust, territoriaalplaneerimist, valla- või linnasisest ühistransporti ning valla teede ja linnatänavate korrashoidu, juhul kui need ülesanded ei ole seadusega antud kellegi teise täita. Seega, kui isik tõstatab oma pöördumises kohaliku omavalitsuse pädevuses olevad küsimused, saab kohalik omavalitsus ka isiku pöördumisele vastata.

9. Dokumenti ei ole võimalik menetleda, kui selles esinevad puudused ja asutus või organ ei saa neid ise kõrvaldada või see oleks ülemäärane (vt nt MSVS § 5 lõiked 9 ja 10). Ka pöörduja peab ise kaasa aitama pöördumise lahendamisele (vt nt HMS § 38 lg 3 menetlusosalise kaasaaitamiskohustus).

---

² Isiku tegeliku tahte väljaselgitamist on Riigikohus korduvalt rõhutanud näiteks haldusmenetluse kontekstis: RKHKm 04.04.2003, nr 3-3-1-32-03, p 16; RKHKO 14.01.2004, 3-3-1-82-03, p 13; 23.10.2003, nr 3-3-1-57-03, p 24; 11.01.2006, nr 3-3-1-75-05, p 16.

10. Hea halduse tava nõuab isikute kirjalike pöördumiste registreerimist. Taoline formaalne nõue ei ole omaette eesmärk, vaid aitab omakorda tagada, et iga pöördumisega ka tegeletakse.

11. AvTS § 12 lg 1 punktist 1 tuleneb nõue, et dokumendiregistris tuleb asutusele saabunud dokumendid ja asutusest väljasaadetud dokumendid registreerida hiljemalt saabumise või väljasaatmise päevale järgneval tööpäeval. Registreerimise nõue on sätestatud ka MSVS §-s 7, mille lõige 1 näeb ette, et riigi- või kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku asutus või organ registreerib märgukirja, selgitustaotluse ja nende vastuse ning märgukirja või selgitustaotluse saamise ja vastamise viisi hiljemalt märgukirja või selgitustaotluse saamisele või vastuse esitamisele järgneval tööpäeval. MSVS § 7 lõike 2 kohaselt ei pea pöördumist registreerima juhul, kui suulisele pöördumisele antakse vastus suuliselt.

12. Riigi- või kohaliku omavalitsuse või muu avalik-õigusliku juriidilise isiku asutusele, organile, ametnikule, töötajale või kollegiaalorgani liikmele on märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise seadusega pandud kohustus vastata isiku märgukirjale või selgitustaotlusele reeglina hiljemalt 30 päeva jooksul (MSVS § 6). MSVS §-s 6 sätestatud 30-päevase vastamistähtaja kulgemahakkamine on seotud märgukirja või selgitustaotluse registreerimisega. Üksnes erandjuhul võib pöördumise adressaat pikendada vastamise tähtaega kuni kahe kuuni, kuid sellisel juhul tuleb adressaadil avaldajat vastuse viibimisest ja viibimise põhjustest informeerida (MSVS § 6). Kui isiku pöördumise näol on tegemist teabenõudega, tuleb teabenõue AvTS § 18 kohaselt täita reeglina viivituseeta, kuid mitte hiljem kui viie tööpäeva jooksul.

13. Avaliku võimu organ on kohustatud oma ülesandeid täites pidama kinni seaduses ettenähtud tähtaegadest (vt nt HMS § 5 lg 4). Sätestatud tähtaegadest kinnipidamine on üks osa hea halduse tavast, millest avaliku võimu organ peab oma tegevuses lähtuma. Olukorras, mil isiku pöördumises sisalduvate küsimustega tegelemine on aeganõudev, on mõistlik anda isikule siiski mingit tagasisidet, et isik oleks teadlik, et tema pöördumine on ametnikuni jõudnud ning sellega tegeletakse esimesel võimalusel.

14. Tegelikult tuleb isiku pöördumisele vastata viivitamata. Tegemist on hea halduse tava põhimõtte ühe väljendusega, mille kohaselt peaks avalik võim tegutsema mõistliku aja jooksul võimalikult kiiresti. Õigusaktides sätestatud tähtajad on üksnes orientiiriks, kusjuures tähtpäeva (s.o tähtaja lõppu) ei tule ametnikul n-ö ära oodata. Nii võib mõistliku aja jooksul tegutsemise põhimõtte nõuda konkreetsel juhul tegutsemist ka kiiremini, kui õigusaktis sätestatud³.

15. Seega, juhul kui seadus või määrus näevad ette haldusmenetluse teostamise kindla tähtaja, tuleb haldusmenetluse teostamisel lähtuda eelkõige konkreetse asja keerukusest, tegutseda viivitamatult, kuid jäädes õigustloovas aktis esitatud tähtaja raamesse.

16. Asjaolu, et isik on varasemalt juba saanud vastuse oma pöördumisele, võib olla õigustuseks avaliku võimu poolsele mittevastamisele (sh negatiivselt) üksnes juhul, kui see nähtub selgesõnaliselt seadusest.⁴ Vastavalt MSVS § 5 lõike 9 punktile 4 võib vastamisest loobuda, kui isik on selgesõnaliselt väljendanud seisukohta, et ta ei soovi vastust.

³ Vt nt RKHKo 10.03.2005, nr 3-3-1-2-05, p 14; hea halduse tava ja mõistliku aja jooksul tegutsemise seoste kohta ka nt 25.10.2004, nr 3-3-1-47-04, p 18; 29.03.2006, nr 3-3-1-81-05, p 8; 11.12.2006, nr 3-3-1-61-06, p 20.

⁴ Nt MSVS § 5 lg 9 nägi eelnõu alguses versioonis ette loa loobuda vastamisest, kui isiku eelmise samasisulise või sellega seotud märgukirja või selgitustaotluse esitamisest on möödunud vähem kui üks aasta. Sellest otsustati eelnõu menetluse käigus siiski loobuda ning kehtiv seadust taolist vastamisest loobumise alust ei sätesta.

17. Hea halduse tavast tulenevalt peab isikule antav vastus olema nii põhjalik ja informatiivne kui võimalik, sisaldama kogu asjassepuutuvat sisulist infot ning olema motiveeritud. Rõhutan, et inimese pöördumisele reageerimine on oluline ka õiguskaitsevahendite seisukohalt – inimene saab vastuse pinnalt otsustada, kas ja kuhu pöörduda vastusega mittenõustumisel.

18. Järgnevalt keskendungi isikute pöördumistele, mille puhul leidsin, et vallavalitsus ei ole järginud põhiõiguste ja –vabaduste tagamise põhimõtet ning hea halduse tava.

2.1. Pöördumistele mittevastamine

19. Kontrollimisel selgus, et Viimsi Vallavalitsus on jätnud mõnele pöördumistele vastamata. Näidetena võib siinkohal tuua järgmised pöördumised:

- 1) M. D ja S.D 18.10.2009 pöördumise (registreeritud 19.10.2009 nr 9-2.2/3124) valimisjaoskonna asukoha kohta;
- 2) U. T. 12.10.2009 pöördumine (registreeritud 13.10.2009 nr 7-1/3053) seoses parkimistrahvi määramisega OÜ Citypark Eesti poolt;
- 3) L. R. 26.10.2009 pöördumine (registreeritud 25.10.2009 nr 14-9/3202) parkimistrahvi määramisega seoses OÜ Citypark Eesti poolt.

20. Silmas pidades eelpool vastamiskohustuse kohta märgitud, tuleb vallavalitsuse tegevust pöördumistele mittevastamisel pidada õigusvastaseks. Nagu eelpool märkisin, ei ole isikul üksnes õigus pöörduda avaliku võimu poole, vaid avaliku võimu organil on kohustus isiku pöördumine lahendada selle pöördumise sisu ja isiku tahet arvestades ning seaduses ette nähtud menetluskorda järgides.

2.2. Pöördumistele suuline vastamine

21. Kontrollimisel ilmnes, et paljudel juhtudel puudus vallavalitsuse kirjalik vastus isiku kirjalikule pöördumisele. Samas ei tuvastatud, et vallavalitsus oleks isiku pöördumisele üldse reageerimata jätnud. Näiteks saab tuua järgmised märgukirjad ja selgitustaotlused:

- 1) OÜ Reval Ekspert'i 26.03.2009 pöördumine (registreeritud 27.03.2009 nr 14-9/962) kinnistu kasutamise kohta avaliku teena ja liikluse peatamise kohta, samasisuline pöördumine 14.05.2009 (registreeritud 15.05.2009 nr 14-9/1541);
- 2) A. L. 02.04.2009 pöördumine (registreeritud 06.04.2009 nr 14-9/788-2) asfalttee rajamise kohta;
- 3) K. K. 04.05.2009 pöördumine (registreeritud 04.05.2009 nr 14-9/1401) seoses kinnistule juurdepääsu võimaldamisega;
- 4) O. K. ja M. P. 04.05.2009 pöördumine (registreeritud 12.05.2009 nr 14-9/1486) seoses ühistranspordiühenduse parandamisega;
- 5) A. T. 07.10.2009 pöördumine (registreeritud 07.10.2009, nr 11-10/2973) pärandvaraga seondult.

22. MSVS § 5 lõike 8 kohaselt vastatakse isikule märgukirjas või selgitustaotluses esitatud aadressil (faksi number, posti- või elektronposti aadress) kirjalikult või kokkuleppel muul viisil. Märgukirjas esitatud seisukoha või ettepaneku mitteamestamisel selgitatakse vastuses arvestamata jätmise põhjust. Selgitustaotlusele vastamisel antakse isikule taotluses soovitud teave või õiguslane selgitus või põhjendatakse selle andmisest keeldumist. Vastuvõtul viibinud isiku pöördumisele võib vastata suuliselt vastuvõtu ajal. Seega, tulenevalt MSVS § 5 lõikest 8 saab isiku märgukirjale või selgitustaotlusele vastata kirjalikult või kokkuleppel muul viisil.

23. Suuline suhtlus on tõepoolest sageli lihtsam, kiirem ja kergem probleemide lahendamiseks – seetõttu ei saa seda taunida. Samas, suulises vestluses ei pruugi isik saada korrektselt ja hoomatavalt aru kõigist juhtumi üksikasjadest, sh õiguslikest nüanssidest. Kui isikuga on olnud ka suuline kontakt, aitab kirjalik teabe taasesitamine kindlustada suulises suhtluses sedastatut ning väldib ekslikke järeldusi ja asjatuid arusaamatusi. Samuti tuleb märkida, et kirjalikult vastamine annab parema ülevaate vallavalitsuse tegevusest. Kirjalikud dokumendid on asutuse "mälu".

24. Kuigi MSVS § 5 lg 8 võimaldab isiku pöördumisele vastata kokkuleppel ka suuliselt, siis võiks vallavalitsus nii ekslike järelduste ja asjatute arusaamatuste vältimiseks kui ka vallavalitsuse tegevuse korrektsuse huvides kaaluda sagedamini siiski ka isiku pöördumisele kirjalikult vastamist.

2.3. Pöördumiste mittetähtaegne menetlemine

25. Kontrollimisel ilmnes, et mõnede märgukirjade ja selgitustaotluste menetlemisele kulus tunduvalt pikem aeg kui MSVS §-s 6 sätestatud 30-päevane vastamistähtaeg. Näitena võib siinkohal tuua AÜ Kiigemäe 09.02.2009 pöördumise (registreeritud 12.02.2009 nr 10-7/535) ehitusloa väljastamise kohta ilma trassivaldaja nõusolekuta – Viimsi Vallavalitsus vastas 22.12.2009.

26. Olen seisukohal, et vallavalitsus ei pidanud ülaltoodud pöördumise puhul kinni MSVS §-s 6 sätestatud 30-päevasest vastamistähtajast ja seega tuleb vallavalitsuse tegevust pidada õigusvastaseks.

2.4. Haldusmenetluse reeglite mittejärgimine

27. Kontrollimisel selgus, et Viimsi Vallavalitsus ei järgi jäätmeveost vabastamise avalduste menetlemisel haldusmenetluse reegleid. Nimelt teavitab vallavalitsus isikut jäätmeveost vabastamisest keeldumisel suuliselt või saadab isikule selgitava kirja.

28. Jäätmeseaduse (edaspidi JäätS) järgi on kohaliku omavalitsuse korraldatud jäätmeveoga kohustus liituda üldjuhul kõigil selle omavalitsuse territooriumil elavatel ja tegutsevatel isikutel. Siiski jätab jäätmeseadus kohaliku omavalitsuse pädevusse ka elanike korraldatud jäätmeveost piiratud ulatuses vabastamise otsustamise. Nimelt sätestab JäätS § 69 lg 4, et valla- või linnavalitsus võib erandkorras teatud tähtajaks lugeda jäätmevaldaja korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks tema põhjendatud avalduse alusel, kui ta korraldab jäätmekäitluse ise. JäätS § 69 lõikest 4 ei tulene aluseid, millistel juhtudel tuleks jäätmevaldaja jäätmeveoga liitumisest vabastada. Seega annab norm kohalikule omavalitsusele ulatusliku kaalutusruumi otsustamiseks, millised põhjused õigustavad jäätmeveoga mitteliitumist ja seega jäätmevaldaja asumist väljapoole korraldatud jäätmeveo süsteemi. JäätS § 69 lõikest 4 siiski nähtub, et jäätmeveoga liitumisest vabastamine on piiratud ajaks rakendatav erand. Paljudes omavalitsustes ei ole määrusega sätestatud jäätmeveoga liitumisest vabastamise aluseid. Selle asemel taasesitatakse JäätS § 69 lõike 4 sisu. JäätS § 69 lõike 4 sisu on taasesitatud ka Viimsi Vallavolikogu 13.06.2006 määruse nr 22 „Viimsi valla jäätmehoolduseeskiri“ § 9 lõikes 5.

29. JäätS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse jäätmeseaduses ettenähtud haldusmenetlusele haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades jäätmeseaduse erisusi. Korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks lugemine on haldusakti andmine HMS § 51 lõike 1 mõttes, st sellise otsustuse tegemisel tuleb järgida haldusmenetluse reegleid. Korraldatud olmejäätmeveost vabastamise otsuse näol on tegemist haldusorgani kaalutusotsusega. HMS § 40 lõike 1 järgi tuleb

haldusmenetluses tagada isikule võimalus esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Ärakuulamise õiguse ja kohustuse mõte on anda menetlusosalisele võimalus esitada kavandatava haldusotsuse suhtes oma seisukoht ning vastuväited. Nimetatu on eriti oluline kaalutusotsuste korral ja juhul, kui isiku suhtes on kavas teha negatiivne otsus. HMS § 43 lg 2 ls 1 sätestab, et kui taotletud haldusakt (antud juhul otsus lugeda mitteliitunuks) otsustatakse jätta andmata, antakse selle kohta haldusakt. Seega peab Viimsi Vallavalitsus korraldatud jäätmeveoga mitteliitumise avalduse lahendama jäätmeseadust, Viimsi valla jäätmehoolduseeskirja ning haldusmenetluse seaduse nõudeid arvestades.

30. Kuna Viimsi Vallavalitsus ei ole jäätmeveost vabastamisel järginud haldusmenetluse seaduse nõudeid, leian, et Viimsi Vallavalitsuse tegevus jäätmeveost vabastamise avalduste menetlemisel ei ole olnud õiguspärane. Haldusmenetlus lõpeb haldusakti korrektselt teatavakstegemisega. Haldusakti sisulisele ja vormilisele õiguspärasusele on võimalik lõplikku hinnangut anda vaid haldusakti põhjal, mitte haldusorgani selgitava kirja põhjal.⁵ Olen seisukohal, et sellise halduspraktikaga seab Viimsi Vallavalitsus ohtu isikute põhiõigused ja –vabadused ning ei järgi hea halduse tava. Seetõttu soovitan edaspidiselt vallavalitsusel kaaluda iga isiku suhtes eraldi haldusakti andmist, kui antav haldusakt on keelduv või osaliselt keelduv ning teha isikule ka haldusakt korrektselt teatavaks.

2.5. Puudused andmekaitstes

31. Kontrollimisel ilmnes, et Viimsi Vallavalitsuses ei ole kujundatud töökorraldust selliseks, et see võimaldaks täita andmekaitse nõudeid. Asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud dokumentidel puudus märke, et tegemist on asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabega.

32. Isikuandmete kaitse seaduse (IKS) 4. peatükis sätestatud isikuandmete töötlemise nõuded kehtivad kõigi isikuandmete töötlemisetappide kohta. Isikuandmete töötlemine on iga isikuandmetega tehtav toiming, sealhulgas isikuandmete kogumine, salvestamine, korrastamine, säilitamine, muutmine ja avalikustamine, juurdepääsu võimaldamine isikuandmetele, päringute teostamine ja väljavõtete tegemine, isikuandmete kasutamine, edastamine, riskasutamine, ühendamine, sulgemine, kustutamine või hävitamine, või mitu eelnimetatud toimingut, sõltumata toimingute teostamise viisist ja kasutatavatest vahenditest. Isikuandmete töötlejal tuleb kasutusele võtta muuhulgas füüsilised, infotehnilised ja organisatsioonilised turvameetmed, takistamaks kõrvaliste isikute ligipääsu isikuandmetele ning kaitsmaks isikuandmeid juhusliku või ebaseadusliku salvestamise, muutmise või kustutamise eest (IKS §25).

33. AvTS 5.peatükis on reguleeritud piiratud juurdepääsuga teabega seonduv. AvTS § 35 lg 1 sätestab teabevaldaja kohustuse tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks muuhulgas ka teabe, mis sisaldab delikaatseid isikuandmeid (AvTS § 35 lg 1 p 11); teabe, mis sisaldab isikuandmeid, kui sellisele teabele juurdepääsu võimaldamine kahjustaks oluliselt andmesubjekti eraelu puutumatust (AvTS § 35 lg 1 p 12); teabe, mis sisaldab perekonnaelu üksikasju kirjeldavaid andmeid (AvTS § 35 lg 1 p 13); teabe sotsiaalabi või sotsiaalteenuste osutamise taotlemise kohta (AvTS § 35 lg 1 p 14); teabe, mis kirjeldab isiku vaimseid või füüsilisi kannatusi (AvTS § 35 lg 1 p 15). AvTS § 41 lõikest 2 tuleneb, et asutusesiseseks kasutamiseks mõeldud teabeks tunnistatud dokumendile või dokumendi kogumile tuleb teha suurtähtedega märke «ASUTUSESISESEKS KASUTAMISEKS» või kasutada selle lühendit AK. Märkele tuleb lisada ka teabevaldaja nimi, juurdepääsupiirangu alus, lõpptähtpäev ja vormistamise kuupäev.

⁵ Vt RKHKo 10.01.2007 nr 3-3-1-85-06, p 9.

34. Leian, et Viimsi Vallavalitsus ei ole järginud isikuandmete kaitse seadusest ja avaliku teabe seadusest tulenevaid nõudeid ning seetõttu soovitan vallavalitsusel edaspidiselt neid nõudeid järgida.

2.6. Puudused asjaajamistoimikutes

35. Asjaajamistoimikutega tutvudes ilmnes, et Viimsi Vallavalitsuses ei ole alati järgitud dokumentide hoidmisega seotud nõudeid. Nimelt ei paiknenud kirjavahetus toimikutes terviklikult.

36. Vabariigi Valitsuse 26.02.2001 määruse „Asjaajamiskorra ühtsed alused“ § 46 käsitleb lahendatud paberdokumentide asutuses hoidmisega seonduvat. Selle sätte kohaselt hoitakse lahendatud paberdokumente registraatorites, kiirkõitjates, mappides või muudes ümbristes ning kirjavahetuse puhul paigutatakse samasse toimikusse esmane (algatus)kiri koos vastuskirjade ja muude asja lahendamise käigus tekkinud dokumentidega (memod, ettepanekud, arvamused jms). Dokumendid järjestatakse kronoloogiliselt nii, et need käsitleksid asja terviklikult. Kirjavahetuse lõpetab selles asjas viimati koostatud või saadud dokument.

37. Soovitan vallavalitsusel edaspidiselt järgida dokumentide hoidmisega seotud nõudeid.

III Soovitus õiguspärasuse ja hea halduse tava järgimiseks

38. Õiguskantsleri seaduse § 35¹ lg 1 sätestab, et õiguskantsleri menetlus lõpeb õiguskantsleri seisukohavõtuga, milles ta annab hinnangu selle kohta, kas järelevalvealuse asutuse tegevus on õiguspärane ja hea halduse tava nõuetega kooskõlas. Sama paragrahvi lõige 2 näeb ette, et õiguskantsler võib kritiseerida, anda soovitusi ja muul viisil väljendada oma arvamust, samuti teha ettepaneku rikkumise kõrvaldamiseks.

39. Tutvunud kontrollkäigul ilmnenu rikkumistega, olen seisukohal, et vallavalitsuse tegevus isikute pöördumistele vastamisel ei ole mitmetel juhtudel olnud vastavuses põhiõiguste ja -vabaduste tagamise põhimõtte ning hea halduse tavaga. Eelnevalt tulenevalt soovitan Teil korraldada vallavalitsuses ametnike teadlikkuse tõstmine seoses isikute pöördumistele vastamisega ja isikuandmete kaitsega, kasutades selleks ringkirja, koolitust või muid vallavanema hinnangul sobivaid meetmeid.

40. Ootan Teie vastust minu soovitusete täitmise kohta võimalusel hiljemalt 30 päeva jooksul käesoleva kirja saamisest.

Loodan, et Teie ametkonnal on võimalik edasises tegevuses pöörata senisest enam tähelepanu isikute pöördumistele vastamisele. Täna veel kord Teie ametkonda koostöö eest kontrollkäigu läbiviimisel ning soovin Teile jõudu ja edu.

Lugupidamise ja parimate soovidega

/allkirjastatud digitaalselt/

Indrek Teder

Kristel Lekko 693 8443, e-post: kristel.lekko@oiguskantsler.ee

Martin Pedosk 693 8436, e-post: martin.pedosk@oiguskantsler.ee